

Svoboda projevu v umění: kontroverzní obsahy a právní rizika

Maxim Tomoszek

Proč tento manuál?

Tento manuál má pomoci umělcům pochopit hranice svobody projevu v umění, předcházet právním problémům a posílit schopnost umělců samostatně řešit kontroverzní situace.

Jaká právní rizika mohou v souvislosti s uměleckým projevem hrozit? → 04

Podle jakých kritérií hodnotíme, zda je projev v souladu nebo v rozporu s právem? → 05

1 Nenávistné projevy a diskriminace v umění (hate speech) → 06

2 Kritika a urážka náboženství v umění → 08

3 Politická satira a kritika veřejných osob → 10

4 Explicitní obsah (násilí, sexualita, obscenita) → 12

5 Kontroverzní nebo extenzivní použití cizího díla → 14

6 Checklist právně bezpečné umělecké tvorby → 16

Doplňkové zdroje → 17

Vybrané základní skutkové podstaty trestných činů → 17

Jaká právní rizika mohou v souvislosti s uměleckým projevem hrozit?

Trestní postih: nenávistné projevy

§ 355 TZ: Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob,

§ 356 TZ: Podněcování k nenávisti nebo násilí vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod,

§ 403a TZ: Šíření díla k propagaci hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka,

§ 183 TZ: Porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí,

§ 184 TZ: Pomluva,

§ 192 TZ: Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií,

§ 287 TZ: Šíření toxikomanie,

§ 345 TZ: Křivé obvinění,

§ 357 TZ: Šíření poplašné zprávy,

§ 364 TZ: Podněcování k trestnému činu,

§ 365 TZ: Schvalování trestného činu

Správní postih (přestupek): obdobná jednání, ale nižší intenzita (např. přestupky proti občanskému soužití)

Civilní odpovědnost: náhrada (satisfakce) majetkové a nemajetkové újmy za zásah do dobré pověsti právnické osoby anebo za zásahy do osobnosti fyzické osoby (pomluva, nepřiměřená kritika apod.)

Autorské právo: kontroverzní nebo extenzivní použití děl jiných autorů bez jejich souhlasu nebo neoprávněné užití jiných předmětů práv duševního vlastnictví, zejména výkonů výkonných umělců

Podle jakých kritérií hodnotíme, zda je projev v souladu nebo v rozporu s právem?

Umělecký projev má, podobně jako např. politický projev, oproti jiným projevům (např. komerčním) vyšší míru ochrany, protože má pro společnost větší význam. Tato ochrana ale není absolutní: pokud existuje dostatečně silný protichůdný zájem (ochrana soukromí, ochrana autorských práv), může i v případě uměleckého projevu dojít k právnímu postihu.

Zkoumá se:

- zda je projev pravdivý (u skutkových tvrzení) nebo zda má základ v realitě (u kritických názorů, resp. hodnotících soudů),
- v jaké míře daný projev naplňuje veřejný zájem,
- jaký je jeho cíl a dopady,
- v jakém kontextu a jakou formou je učiněn (věcná kritika je méně kontroverzní než urážka)
- a zda je zásah do práv jiných osob nebo do nějakého veřejného zájmu přiměřený.

To ve složitých případech posoudí s konečnou platností až soud, jehož rozhodnutí nelze jednoduše předvídat. I když soud nakonec rozhodne ve prospěch umělce, náklady a problémy spojené se sporem mohou být zatěžující.

Tento manuál se zaměří na projevy s kontroverzním obsahem, které budou kategorizovány podle typu obsahu. Cílem je na konkrétních příkladech ukázat, kde lze očekávat potenciální problémy, a zvážit (třeba ve spolupráci s právníkem) přijetí preventivních opatření – např. rámovat projev tak, aby byl jasně patrný veřejný zájem na jeho ochraně.

1 Nenávistné projevy a diskriminace v umění (hate speech)

Co je problém? Nenávistný projev zahrnuje výroky nebo symboly podněcující k nenávisti, diskriminaci nebo násilí vůči skupinám či jednotlivcům.

příklad

Francouzský rapper Freeze Corleone se ve svých textech přirovnává k Adolfu Hitlerovi nebo nákladnímu autu naloženému výbušninami, popírá holocaust a vyzývá publikum k násilí.

Kde je hranice mezi kontroverzním a nenávistným projevem?

Zkoumáme:

- Je projev extrémní? Nestačí, že projev je pouze urážlivý nebo nepopulární. Nenávistný projev se vyznačuje extrémními emocemi nebo nepřátelstvím.
- Vyvolává nenávist nebo násilí? Hate speech vyzývá ostatní k projevům nenávisti, k diskriminaci nebo násilí.
- Koho se projev týká? Nenávistný projev se typicky týká chráněných skupin, tedy např. vymezených na základě rasy, náboženství, genderu apod.
- Jaký je účel projevu? Zkoumá se, zda cílem projevu bylo ponížit nebo vyvolat nepřátelství vůči určité skupině.
- Také může být důležité zkoumat kontext a okolnosti projevu (např. kde, vůči komu, v jakém rozsahu), postavení autora, dosah a důsledky projevu a jak moc přispívá k veřejné debatě.

Nenávistný projev může spočívat i v „pouhém“ veřejném užití určitých symbolů spojených s šířením nenávisti, např. hákového kříže, vztyčené pravice nebo podobných symbolů.

příklad

Kontroverze kolem výstavy umělce Romana Týce, který použil symboly nacismu s cílem upozornit na nebezpečí totalitních ideologií, vyvolala diskusi o legálnosti užití těchto symbolů. Přestože se zvažovaly možné právní kroky, k právnímu postihu v tomto případě nedošlo, protože smyslem projevu nebylo šíření nenávisti, ale snaha o vyvolání veřejné debaty.

příklad

Skupina Ortel použila v písni „Mešita“ následující slova: „Pro Alláhovo slávu, uříznou ti hlavu [...] Tam kde trhavinou pravdu určují, tam roste černej květ s názvem Mohamed.“ Ani v tomto případě nedošlo k právnímu postihu: projev sice mohou někteří lidé používat k šíření nenávisti, ale samotný text je kritickou reflexí reality a má za cíl vyvolat debatu o těchto otázkách. Kontroverzní obsah však vedl v některých případech k bojkotu skupiny.

příklad

V českém kontextu je trestní postih umělců spíše výjimečný, jsou ale zdokumentovány případy odsouzení organizátorů např. koncertů tzv. „white power music“. Podle obvinění organizovali akce s vědomím, že na těchto koncertech dochází ze strany účinkujících i diváků k šíření extrémně pravicových myšlenek (7 Tdo 1014/2017–282).

Právní rizika:

- Trestněprávní odpovědnost (např. § 356 TZ: Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod)
- Správní sankce (pokuty)
- Žaloby na ochranu osobnosti od konkrétních dotčených subjektů (omluva, kompenzace újmy)

Neprávní rizika:

- Reputační riziko
- (Negativní) publicita

příklad

Raper Řezník byl v roce 2013 vyřazen z ankety Český slavík – Hvězda internetu. Pořadatelé zdůvodnili jeho diskvalifikaci následovně: Interpret vystupující pod jménem Řezník byl ze soutěže vyloučen, neboť se v textech svých písní vulgárním způsobem vyjadřuje na adresu vybraných skupin obyvatel, explicitně zobrazuje násilí a užívání návykových látek. Vyhlašovatel v tomto spatřuje závadné jednání, které je v rozporu s principy soutěže a vedlo k jeho vyloučení.¹

Tipy pro umělce:

- Rozlišujte mezi fakty (Země není plochá) a názory (Země není hezká), kritikou a nenávisťným projevem.
- Prezентujete-li něco jako pravdu, musíte být připraveni to prokázat.
- Vyhněte se šíření dezinformací.
- Názory není třeba prokazovat, ale pokud jde o něčí kritiku, musí mít nějaký reálný základ.
- Projev, jehož hlavním účelem je vyvolat nenávist nebo vyzývat k násilí, nepožívá ochrany.
- Konzultujte kontroverzní obsah s právníkem před zveřejněním.

2 Kritika a urážka náboženství v umění

Co je problém? I když nepůjde o nenávistný projev, urážky náboženství nebo věřících osob stále mohou být problematické.

Co zkoumáme:

- Jaký je účel projevu? Jde o oprávněnou kritiku náboženství, nebo bezdůvodnou urážku? Kritika musí mít věcný základ a má směřovat k vyvolání veřejné debaty, nikoli k šíření nenávisti. Hlavním účelem projevu nemá být urážka.
- V jakém kontextu je projev činěn? Umělecká nebo akademická díla požívají vyšší ochrany.
- Co je cílem kritiky? Kritika hodnotového systému nebo pravidel náboženství je v zásadě přijatelná, útoky na jednotlivce nebo jejich urážky kvůli náboženství v daleko menší míře.

Právní rizika:

- Trestní odpovědnost (§ 355 TZ: Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob)
- Správní sankce (pokuty)
- Žaloby na ochranu osobnosti od konkrétních dotčených subjektů (omluva, náhrada újmy)

Neprávní rizika:

- Reputační riziko
- (Negativní) publicita

příklad situace

V Rakousku např. promítání filmu, který zobrazoval Boha jako senilního starce, Ježíše jako hlupáka a Pannu Marii jako lehkou ženu, vedlo k zabavení a propadnutí filmu. I podle rozsudku ESLP ve věci Otto-Preminger-Institut proti Rakousku šlo o bezdůvodnou urážku náboženství, která může být důvodem pro omezení svobody projevu.

reálný příklad

Divadelní hra *Naše násilí a vaše násilí* Olivera Frljiće v Brně vyvolala silnou kritiku a protesty kvůli kontroverznímu zobrazení Ježíše, což vedlo k veřejným demonstracím a narušení samotných představení. Arcibiskup pražský, Dominik Duka, podal proti pořádající organizaci a divadlu žalobu na ochranu osobnosti, se kterou však ani u Ústavního soudu neuspěl (II. ÚS 2120/21).

Tipy pro umělce:

- Můžete kritizovat náboženské ideje a pravidla, ale neurážejte jednotlivce kvůli jejich víře.
- Jasně kontextualizujte provokativní zobrazení náboženských symbolů, aby bylo patrné, že sleduje veřejný zájem a nejde o bezdůvodnou urážku.

3 Politická satira a kritika veřejných osob

Co je problém? Projevy politických myšlenek a názorů jsou běžnou součástí uměleckých děl. Hranice mezi svobodou projevu a ochranou osobnosti je tenká, důležité je rozlišovat mezi vyjádřením názoru a uváděním nepravdivých informací. U veřejně činných osob představuje problém uvádění nepravdivých informací a nepřiměřeně urážlivých projevů. Pokud jde o kritiku veřejně činných osob, až na výjimky nejsou chráněny nepravdivé informace, kritika bez věcného základu nebo nepřiměřeně urážlivé projevy.

Jak poznáme, zda je kritický politický projev v umění přijatelný?

- Jde o faktické tvrzení, nebo hodnotící soud? U faktických tvrzení lze prokazovat jejich pravdivost a může to být v soudním řízení požadováno. U hodnotících soudů (názorů) je třeba, aby měly nějaký reálný základ, a to i v případě satiry, karikatury nebo alegorie.
- Koho se týká? Veřejně známé osoby musejí snášet větší míru kritiky.
- Jak moc přispívá k veřejné debatě? Je součástí uměleckého projevu, že kriticky, satiricky nebo kontroverzně reflektuje veřejné dění a aktuální otázky s cílem rozproudit veřejnou debatu.
- V jakém kontextu je projev činěn? Relevantní bude, zda např. probíhá volební kampaň, zda se o tématu vede veřejná diskuse nebo jaký je vztah umělce ke kritizované osobě.

příklad

V knize Marie Formáčkové *Zločiny beze zbraní II* byla kriticky zpracována trestní kauza, v níž byli obvinění nakonec pravomocně zproštěni obžaloby. Kniha se je však snažila vykreslit jako skutečné zločince, proto se bránili soudně a uspěli. Podle soudu má ochrana jejich soukromého života v tomto případě přednost před svobodou projevu a právem veřejnosti na přijímání informací a myšlenek. Nejde totiž o obranu nespravedlivě odsouzených, ale o zpochybnění pravomocného zprošťujícího rozsudku a porušení zásady presumpce nevin. Žalobci přitom nejsou veřejně činnými osobami a veřejný zájem na zásahu do soukromí je tím značně snížen. Soud proto vydání a distribuci knihy zakázal (rozsudek 112 C 59/2023–162).

Hlavní právní rizika:

- Trestněprávní odpovědnost (§ 184 TZ: Pomluva)
- Správní sankce (pokuty)
- Žaloby na ochranu osobnosti (urážka, poškození dobrého jména, psychická újma)
- Rozpor s pravidly financování politických stran, resp. pravidel volební kampaně

Neprávní rizika:

- Reputační riziko
- (Negativní) publicita

příklad

David Černý v dokumentu ČT označil Milana Knížáka za „nafoukaného, kriploidního čuráka“. Milan Knížák se úspěšně bránil žalobou na ochranu osobnosti. Odškodnění ve výši 100 000 Kč shledal jako oprávněné i Ústavní soud, neboť projev byl nepřiměřeně urážlivý a postrádal věcnou kritiku.

Tipy pro umělce:

- Jasně odděľujte satirický záměr od faktických tvrzení.
- Vyhněte se přehnaným urážkám.
- Buďte připraveni prokázat pravdivost svých tvrzení v případě sporu.

4 Explicitní obsah (násilí, sexualita, obscenita)

Co je problém? Explicitní díla jsou legální, pokud mají uměleckou hodnotu a nejsou zvláště zakázána (např. dětská pornografie). Nesmí ale nepřiměřeně zasahovat do soukromí.

Kdy je sexuálně explicitní obsah protiprávní?

- Dětská pornografie je striktně zakázána. Dětskou pornografií přitom rozumíme znázornění (např. v podobě fotografie či videozáznamu) sexuálních motivů či aktivit, ve kterém je zobrazeno jako sexuální aktér nebo objekt dítě, a to za účelem vyvolání pohlavního vzrušení.
- U dospělých nesmí obsah nepřiměřeně zasahovat do jejich soukromí, pokud s tím nesouhlasí.
- Explicitní obsah má v určitých situacích (prezentace v médiích, výstavy apod.) omezenou dostupnost na základě věku.

příklad

V roce 2003 vyšel v Německu román Maxima Billera *Esra*, který obsahoval detaily intimního života osob. Kniha byla zpracována na základě reálných událostí týkajících se reálných osob, které byly na základě obsažených informací identifikovatelné a cítily se knihou dotčeny na osobnostních právech, protože k použití informací nedaly souhlas. Příklad se nakonec dostal až ke Spolkovému ústavnímu soudu, který zákaz šíření knihy a povinnost nahradit újmu potvrdil.

Hlavní právní rizika:

- Trestněprávní odpovědnost (např. § 191 TZ: Šíření pornografie, § 192 TZ: Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií)
- Správní omezení veřejného vystavení explicitního obsahu
- Zákaz šíření díla
- Žaloby na ochranu osobnosti (urážka, poškození dobrého jména, psychická újma)

Neprávní rizika:

- Reputační riziko
- (Negativní) publicita

příklad

Výstava „Decadence Now!“ v Galerii Rudolfinum v Praze vyvolala veřejnou diskusi kvůli explicitnímu obsahu, i když byla jasně označena a přístup byl regulován.

Tipy pro umělce:

- Jasně komunikujte adresátům, že má vaše dílo explicitní obsah.
- Vyhněte se excesivním zásahům do soukromí osob, které s tím nesouhlasí.
- Nezveřejňujte sexuální obsah týkající se nezletilých.
- Omezte přístup k explicitnímu obsahu nezletilým.

5 Kontroverzní nebo extenzivní použití cizího díla

Co je problém? Přestože inspirace nebo citace z děl jiných autorů jsou nedílnou součástí umělecké tvorby, mají své hranice. Při kontroverzním použití cizího díla může jít o zásah do osobnostních práv jeho autora, při příliš rozsáhlém použití mohou být dotčena jeho majetková práva.

příklad

Tomáš Vaněk doplnil postavy z díla Josefa Lady o pohlavní orgány nebo sekundární pohlavní znaky. Dědicové Josefa Lady se proti tomu právně bránili a Národní galerie nakonec Vaňkova díla zakryla oponou, aby se vyhnula soudnímu sporu.

Jak poznáme extenzivní použití cizího díla?

- Nekomerční a transformativní použití bude posuzováno vstřícněji.
- Čím větší nebo významnější část cizího díla je použita, tím přísněji se bude použití posuzovat.
- Zkoumá se, zda může představovat náhražku původního díla nebo snížit jeho tržní hodnotu.

Jak poznáme nepřipustně kontroverzní volné použití cizího díla?

- Karikatura, satira, parodie, kritika nebo komentář jsou obecně přípustná zpracování cizích děl, nesmí však mít jako primární cíl urážku.
- Posuzuje se, zda je možné hlavní cíl derivativního díla naplnit i s menším zásahem do práv autora původního díla.
- Použití cizího díla nesmí narušovat reputaci (osobnostní práva) autora původního díla.
- Zkoumá se, do jaké míry přispívá derivativní dílo k veřejné nebo umělecké debatě a jak ho vnímá veřejnost.

Hlavní právní rizika:

- Žaloby na ochranu osobnostních práv autorských od dotčeného autora (omluva, náhrada újmy)
- Žaloby na náhradu způsobené škody a na vydání bezdůvodného obohacení od nositele práv k dílu (obvykle nakladatel, filmový

producent, vysílatel, nahrávací společnost apod., jen zřídka je to autor sám)

příklad

Vlastník bytu narušil bez souhlasu vzhled stavby a tím narušil hodnotu architektonického díla, což představovalo zásah do autorských práv architekta. Soud nařídil, aby se vlastník bytu architektovi omluvil a rušivý zásah (mříž) odstranil.

Tipy pro umělce:

- Pokud máte záměr zpracovat cizí dílo ve větším rozsahu nebo kontroverzním způsobem, zkuste získat souhlas původního autora.
- Snažte se omezit rozsah použití a kontroverznost zpracování na takovou míru, která je nezbytná pro dosažení zamýšleného cíle. Primárním cílem však nemá být urážka, znevážení nebo konkurenční boj.

6 Checklist právně bezpečné umělecké tvorby

- Zvažte možná rizika kontroverzního obsahu a srovnejte je s významem pro celkový umělecký záměr.
- Konzultujte složité případy s právníkem.
- Jasně kontextualizujte problematické prvky, zdůrazněte legitimní účel použití kontroverzního obsahu.
- Dodržujte zákonné požadavky (citace, označení explicitního obsahu).

Pokud už nějaký problém nastane:

- Nепropadejte panice, kontaktujte právníka nebo právní poradnu.
- Shromážděte důkazy a dokumentaci (včetně písemné komunikace).
- Neignorujte problémy nebo výzvy.

Doplňkové zdroje

- Bartoň, M. (2010). *Svoboda projevu: principy, garance, meze*. Leges.
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 4. 10. 2022, sp. zn. II. ÚS 2120/21.
- Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Otto-Preminger-Institut proti Rakousku ze dne 20. 9. 1994, stížnost č. 13470/87.
- Rozsudek Městského soudu v Brně, sp. zn. 112 C 59/2023–162.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. 12. 2017, sp. zn. 7 Tdo 1014/2017–282, k postihu za organizaci koncertů White Power Music.

Vybrané základní skutkové podstaty trestných činů

§ 183 – Porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí

(1) Kdo neoprávněně poruší tajemství listiny nebo jiné písemnosti, fotografie, filmu nebo jiného záznamu, dat uložených v počítačovém systému nebo na nosiči informací anebo jiného dokumentu uchovávaného v soukromí jiného tím, že je zveřejní, zpřístupní třetí osobě nebo je jiným způsobem použije, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

§ 184 – Pomluva

(1) Kdo o jiném sdělí nepravdivý údaj, který je způsobilý značnou měrou ohrožit jeho vážnost u spoluobčanů, zejména poškodit jej v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.

§ 192 – Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií

(1) Kdo přechovává fotografické, filmové, počítačové, elektronické nebo jiné pornografické dílo, které zobrazuje nebo jinak využívá dítě nebo osobu, jež se jeví být dítětem, bude potrestán odnětím svobody až na dva roky.

(2) Stejně bude potrestán ten, kdo prostřednictvím informační nebo komunikační technologie získá přístup k dětské pornografii.

(3) Kdo vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, učiní veřejně přístupným, zprostředkuje, uvede do oběhu, prodá nebo jinak jinému opatří fotografické, filmové, počítačové, elektronické nebo jiné pornografické dílo, které zobrazuje nebo jinak využívá dítě nebo osobu, jež se jeví být dítětem, anebo kdo kořistí z takového pornografického díla, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

§ 287 – Šíření toxikomanie

(1) Kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo psychomodulační látky nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.

§ 345 – Křivé obvinění

(1) Kdo jiného lživě obviní z trestného činu, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

§ 355 – Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob

(1) Kdo veřejně hanobí

- a) některý národ, jeho jazyk, některou rasu nebo etnickou skupinu, nebo
- b) skupinu osob pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické nebo sociální skupině, národnost, věk, pohlaví, sexuální orientaci, zdravotní postižení, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání, anebo pro jejich skutečnou nebo domnělou příslušnost k jiné skupině osob,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

§ 356 – Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod

(1) Kdo veřejně podněcuje k nenávisti nebo násilí vůči skupině osob nebo jednotlivci pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické nebo sociální skupině, národnost, věk, pohlaví, sexuální orientaci, zdravotní postižení, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání, anebo pro jejich skutečnou nebo domnělou příslušnost k jiné skupině osob, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem, nebo
- b) účastní-li se aktivně takovým činem činnosti skupiny, organizace nebo sdružení, které hlásá diskriminaci, násilí nebo rasovou, etnickou, třídní, náboženskou nebo jinou nenávist.

§ 357 – Šíření poplašné zprávy

(1) Kdo úmyslně způsobí nebezpečí vážného znepokojení alespoň části obyvatelstva nějakého místa tím, že rozšiřuje poplašnou zprávu, která je nepravdivá, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

§ 364 – Podněcování k trestnému činu

Kdo veřejně podněcuje k trestnému činu, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

§ 365 – Schvalování trestného činu

(1) Kdo veřejně schvaluje spáchaný zločin nebo kdo veřejně vychvaluje pro zločin jeho pachatele, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

§ 403 – Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka

(1) Kdo založí, podporuje nebo propaguje nacistické, komunistické a jiné hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

§ 403a – Šíření díla k propagaci hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka

(1) Kdo ve větším rozsahu vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, učiní veřejně přístupným, zprostředkuje, uvede do oběhu, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného vytvoří dílo, které vyobrazuje, zachycuje nebo jinak znázorňuje symboly, zejména loga, vlajky, odznaky, uniformy a jejich části, hesla, výroky, prohlášení, slogany a formy pozdravů, představitele nebo projevy představitelů hnutí uvedeného v § 403 odst. 1, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo propadnutím věci.

§ 403b – Zvláštní ustanovení o beztrestnosti

Podle § 403a není trestný ten, kdo vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, učiní veřejně přístupným, zprostředkuje, uvede do oběhu, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného vytvoří takové dílo za účelem vzdělávání, výzkumu, umění, podávání zpráv o aktuálních nebo historických událostech nebo k obdobným účelům.

§ 404 – Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka

Kdo veřejně projevuje sympatie k hnutí uvedenému v § 403 odst. 1, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

§ 405 – Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia

Kdo veřejně popírá, zpochybňuje, schvaluje nebo se snaží ospravedlnit nacistické, komunistické nebo jiné genocidium nebo nacistické, komunistické nebo jiné zločiny proti lidskosti nebo válečné zločiny nebo zločiny proti míru, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

Poznámka

- 1 Benda, L. (2013, 25. listopadu). Mattoni zpětně oznámilo, že diskvalifikovalo Řezníka z Českého slavíka. *Musicserver.cz*. <https://musicserver.cz/clanek/45592/mattoni-zpetne-oznamilo-ze-diskvalifikovalo-reznika-z-ceskeho-slavika/> [zpět](#)

Tento manuál vznikl za podpory projektu Komplexní výzkum a podpora rozvoje kulturních a kreativních průmyslů v Olomoucké aglomeraci, reg. č.: CZ.02.01.01/00/23_021/0008382 spolufinancovaného Evropskou unií.

Grafická úprava — Jiří Vaněk / Carton Clan.

Tento návod je zveřejněn pod veřejnou licencí CC-BY.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY